

Zpráva o činnosti České matematické společnosti, sekce JČMF v období 2010–2014

Česká matematická společnost (ČMS) v období 2010–2014 pokračovala ve své tradiční činnosti zaměřené na podporu a organizaci odborných akcí, spolupořádání vědeckých konferencí, organizování vědeckých soutěží v matematice pro vysokoškoláky (SVOČ) a mladší vědecké pracovníky (Soutěž o cenu ČMS), dále pak na zastupování v mezinárodních matematických organizacích, na přenos důležitých informací z domácích a zahraničních institucí i mezi členy ČMS navzájem a na zajištění činnosti české redakční skupiny Zentralblattu (databáze zbMATH). Významnou akcí v tomto období bylo setkání předsedů národních matematických společností sdružených v Evropské matematické společnosti (EMS) v březnu 2012 v Praze, které ČMS organizovala. ČMS se zabývala i popularizací matematiky v širší veřejnosti, novinkou bylo zahájení úspěšné série přednášek pro veřejnost pod souhrnným názvem Matematika a ...

Z hlediska vnitřního života sekce bylo nejdůležitější akcí Valné shromáždění ČMS, které se konalo v rámci 11. konference českých matematiků dne 22. ledna 2010 v Praze. Na tomto, v pořadí třináctém valném shromáždění byl zvolen nový výbor ČMS, který pak pracoval v následujícím složení:

Předseda: Prof. RNDr. Bohdan Maslowski, DrSc. (MÚ AV ČR, Praha)
Místopředsedové: Prof. RNDr. Jan Kratochvíl, CSc. (MFF UK, Praha)
RNDr. Jiří Rákosník, CSc. (MÚ AV ČR, Praha)
Hospodář: Doc. RNDr. Daniel Hlubinka, Ph.D. (MFF UK, Praha)
Tajemník: Doc. Ing. Petr Girg, Ph.D. (FAV ZČU, Plzeň)
Další členové: Doc. RNDr. Jiří Bouchala, PhD. (FEI VŠB, Ostrava)
RNDr. Jiří Fiala, Ph.D. (MFF UK, Praha)
Prof. RNDr. Jan Franců, CSc. (FSI VÚT, Brno)
Mgr. Pavla Hofmanová (PF UJEF, Ústí nad Labem)
RNDr. Miroslav Lávička, Ph.D. (FAV ZČU, Plzeň)
Prof. Ing. Edita Pelantová, CSc. (FJFI ČVUT, Praha)
Prof. RNDr. Luboš Pick, CSc., DSc. (MFF UK, Praha)
Prof. RNDr. Olga Krupková (Rossi) (OU Ostrava, náhradnice)

Revizoři: doc. RNDr. Milan Tvrď, CSc. (MÚ AV ČR)
prof. RNDr. Miroslav Krbec, DrSc. DSc. (MÚ AV ČR)
prof. RNDr. Petr Příklad, CSc. (MÚ AV ČR, náhradník)

(Prof. Krbec zemřel 17. června 2012.)

Samotné valné shromáždění ocenilo činnost odstupujícího výboru ČMS, ocenilo vznik České digitální matematické knihovny, dále např. schválilo změnu statutu soutěže o Cenu ČMS pro mladé matematiky a uložilo výboru ČMS usilovat o propagaci matematiky a zvýšení její společenské prestiže.

ČMS tradičně navrhuje personální složení Českého komitétu pro matematiku (ČKM), jehož zřizovatelem je Akademická rada AV ČR a jehož složení schvaluje sjezd JČMF. ČKM pokračoval v tomto funkčním období ve složení:

Předseda: prof. RNDr. Jaroslav Nešetřil, DrSc. (MFF UK Praha)
Místopředseda: prof. RNDr. Bohdan Maslowski, DrSc. (MFF UK Praha)
Tajemník: prof. RNDr. Zdeněk Ryjáček, DrSc. (FAV ZČU Plzeň)
Členové: prof. RNDr. Jaromír Antoch, DrSc. (MFF UK Praha)
prof. RNDr. Zdeněk Dostál, DSc. (FEI VŠB-TU Ostrava)
Prof. RNDr. Vladimír Müller, DrSc. (MÚ AV ČR Praha)

prof. RNDr. Jiří Rosický, DrSc. (PřF MU Brno)
prof. RNDr. Jan Slovák, DrSc. (PřF MU Brno)
RNDr. Milan Studený, DrSc. (ÚTIA AV ČR Praha)
doc. RNDr. Jan Trlifaj, DSc. (MFF UK Praha)
prof. RNDr. Luděk Zajíček, DrSc. (MFF UK Praha)

ČMS zajišťovala činnosti vyplývající z kolektivního členství JČMF v EMS (od 12. července 2008 je JČMF členem EMS kategorie II). Do června 2010 byl Pavel Exner místopředsedou EMS a Jan Kratochvíl působil jako předseda komise pro podporu východoevropských matematiků. Eduard Feireisl byl předsedou vědeckého výboru 6. evropského matematického kongresu v Krakově. Jiří Rákosník je od roku 2012 předsedou Komise EMS pro elektronické publikování (jejím členem je od roku 2009). Dále, Pavel Exner byl v tomto období místopředsedou Evropské vědecké rady (ERC), Jiří Rákosník byl členem Komise pro financování a audit při European Science Foundation. Luboš Pick pracoval jako korespondent pro EMS Newsletter.

ČMS se v roce 2013 připojila k četným národním matematickým společnostem, které přijaly Code of Practice (etický kodex pro publikační praxi) vypracovaný Etickou komisí EMS.

V souvislosti s oslavami 150. výročí JČMF uspořádala ČMS výroční zasedání předsedů národních matematických společností, které jsou kolektivními členy EMS. Předsedkyně EMS prof. Sanz-Solé se při této příležitosti osobně zúčastnila slavnostního shromáždění JČMF, uspořádaného k tomuto výročí dne 28. března 2012 ve velké aule Karolina a přednesla na něm krátký projev. Vzhledem k pozornosti, které tomuto shromáždění věnovala veřejnost a média (mj. též vzhledem k účasti několika vysokých státních představitelů), ČMS tak nepochybně přispěla k propagaci JČMF a matematiky jako takové v širší veřejnosti. Samotné setkání předsedů národních společností se konalo ve dnech 31. března a 1. dubna 2012 ve vile Lanna a k jeho organizaci obdržela ČMS řadu pozitivních ohlasů od zahraničních účastníků.

Mezinárodní rámec má rovněž již tradiční série konferencí CSASC, pořádaných ČMS ve spolupráci se Slovenskou, Rakouskou, Slovinskou a Katalánskou matematickou společností, které se konaly každoročně s výjimkou r. 2012, kdy byl pořádán 6. evropský matematický kongres v Krakově, a pořádání konference CSASC by tedy z řady důvodů nebylo vhodné. V Praze se tato konference konala 22.–27. ledna 2010. Konference měla deset speciálních sekcí a více než 100 účastníků. Poté se konference CSASC konaly v Kremži (2011) a Koperu (2013).

Jak již bylo zmíněno výše, konference CSASC 2010 byla spojena s Konferencí českých matematiků, v jejímž rámci prezentovali své práce vítězové soutěže o Cenu ČMS pro mladé matematiky, která je tradičně vyhlašována u příležitosti jejího konání. V roce 2010 bylo do soutěže, která má poměrně striktní pravidla týkající se věku a afiliace autorů, přihlášeno deset souborů prací a porota soutěže konstatovala, že v naprosté většině práce měly výbornou úroveň. Jako vítězné byly vybrány čtyři soubory prací, ocenění byli tito autoři:

- doc. Dr. Jan Kühn za soubor osmi prací z algebry
- Ing. Dr. Marek Omelka za dvě práce ze statistiky
- doc. Dr. Jiří Spurný za soubor čtyř prací z matematické analýzy
- Dr. Jan Šťovíček za soubor tří prací z algebry

Kromě výše zmíněných konferencí CSASC se ČMS v letech 2010–2014 podílela na uspořádání následujících konferencí a vědeckých akcí:

1. Zimní škola abstraktní analýzy, sekce reálná a funkcionální analýza (každoročně)
2. Zimní škola abstraktní analýzy, sekce topologie a teorie množin (každoročně)
3. Zimní/letní škola ROBUST (2012 a 2014)
4. Česko–Slovenská konference Grafy (2012 a 2014)
5. Letní škola algebry (ICAL 2010, LOOPS 2011)

6. Workshop Nonparametrics and Geometry (2011)
7. Novohradské statistické dny (2012)
8. Kombinatorická konference ATCAGC (2014)

Velkou pozornost věnovala ČMS organizaci soutěže vysokoškoláků ve vědecké a odborné činnosti v matematice SVOČ. Závěrečné konference soutěže SVOČ proběhly v roce 2010 na Fakultě elektrotechniky a informatiky VŠB–TU v Ostravě a v roce 2011 na PřF UJEP v Ústí nad Labem. V roce 2012 podle dohody mezi ČMS a Slovenskou matematickou společností se závěrečné kolo konalo na Slovensku, na Stavební fakultě STU v Bratislavě. V roce 2013 pak závěrečná konference proběhla v MÚ SU v Opavě. V roce 2014 se závěrečné kolo připravuje opět na PřF UJEP v Ústí n. L. Soutěž nepochybně prokázala, že je vítaným stimulem a motivací pro nadané studenty. Počet účastníků na závěrečné konferenci v posledních letech kolísá kolem šedesáti, pozitivní anomálií byl ročník 2010 (v roce 2010 soutěžilo 76 prací, v roce 2011 56 prací, v roce 2012 67 prací a v roce 2013 61 prací).

Soutěž byla v minulých letech finančně podporována komerčními subjekty, zejména společnostmi Deloitte a společností Ernst and Young (s poslední jmenovanou máme podepsanou rámcovou smlouvu o sponzorství a pokračování spolupráce se předpokládá). Nicméně zůstává v platnosti, že soutěž by se nemohla konat bez finanční podpory ze strany lokálních organizátorů závěrečných kol a především pak MFF UK.

ČMS nadále spolupracuje se skupinou Jindřicha Bečváře, která po řadu let vydává publikace v edici Dějiny matematiky. Od poloviny roku 2010 do současnosti vyšlo 17 svazků edice (sv. 40 až 56), k vydání v roce 2014 jsou připravovány 3 další svazky. Edice má svoji webovou stránku <http://fd.cvut.cz/personal/becvamar/edice/edice.htm>, na níž jsou pravidelně aktualizovány veškeré informace. Zde jsou k dispozici titulní listy, obsahy a stručné anotace jednotlivých svazků. Všechny svazky edice jsou vystaveny na webové stránce <http://dml.cz>. Jednotlivé svazky edice DM jsou pravidelně součástí konferenčních materiálů Mezinárodní konference historie matematiky (2010, 2011, 2012, 2013), bude tomu tak i na letošní, již 35. konferenci (srpen 2014). Jsou rovněž mezi seminárními materiály pravidelně organizovaných Seminářů z historie matematiky pro vyučující na středních školách (2011, 2013). Z mezinárodních konferencí historie matematiky jsou každoročně vydávány sborníky. Vyšlo jich již sedm, v letošním roce bude vydán již osmý.

Ve své činnosti úspěšně pokračovala česká redakční skupina Zentralblattu. V rámci mezinárodní sítě spolupracujících redakčních skupin každoročně zajišťovala přípravu asi 700 recenzí matematických publikací, které po redakční úpravě předávala k zařazení do databáze zbMATH a protihodnotou za svou činnost získávala pro pět spolupracujících institucí v ČR bezplatné přístupy do databáze. Členové ČMS se podíleli na rozvoji České digitální matematické knihovny DML-CZ (<http://dml.cz>) a v rámci mezinárodního projektu v letech 2010–2013 také na vybudování Evropské digitální matematické knihovny EuDML (<http://eudml.org>).

V roce 2012 ČMS iniciovala sérii přednášek o matematice a (převážně) jejích aplikacích v nejrozličnějších oborech, nazvanou *Matematika a ...* Přednášky jsou určeny pro širokou veřejnost a doposud byly pořádány ve spolupráci s MFF UK nebo Matematickým ústavem AV ČR. Série se setkala se značným zájmem a ohlasem a bude naší snahou tuto tradici udržet a obohatit. Doposud proběhly přednášky kolegů Beloslava Riečana (*Matematika a hudba*), Aleny Šarounové a Petry Surynkové (*Geometrie a architektura*), Jiřího Kottase (*Matematika a podvodníci*), Daga Hrubého (*Matematika a maturita*) a Karla Olivy (*Matematika a český pravopis*).

ČMS v období 2010–2013 udělila svou oborovou pamětní medaili za zásluhy o rozvoj české matematiky těmto matematikům: Václavu Dupačovi, Miloslavu Feistauerovi, Aloisi Kufnerovi, Pekkovi Neittaanmäkimu, Jiřímu Rákosníkovi, Karlu Segethovi a Hansi Triebelovi.

Z technických důvodů ČMS v posledním období nevydávala tradiční bulletin Informace ČMS (poslední vyšel v březnu 2010). Do jisté míry výměnu informací mezi členy ČMS měly nahradit oběžníky ČMS a webové stránky. Webové stránky ČMS v současnosti procházejí rozsáhlejší rekonstrukcí, která by měla být v nejbližší době dokončena. Nicméně otázka vhodné formy komunikace mezi členy ČMS (případně mezi výborem ČMS a ostatními členy) zůstává stále otevřená.

Oproti stavu z roku 2010 došlo k dosti výraznému nárůstu členské základny ČMS. V současnosti má ČMS 463 členů, v tomto počtu je ovšem zahrnuto i 21 mladých kolegů, kterým bylo nabídnuto dočasně neplacené členství za úspěšnou účast v soutěžích (především SVOČ).

Důležitou organizační změnou bylo založení Odborné skupiny ČMS pro aplikovanou a průmyslovou matematiku. Jejím předsedou na ustavující schůzi dne 8. dubna 2014 byl zvolen Zdeněk Strakoš. Skupina si klade za cíl napomáhat rozvoji aplikované matematiky vytvořením otevřené národní sítě jednotlivců a pracovišť zabývajících se danou oblastí matematiky. Takto vzniklý subjekt by se perspektivně měl stát součástí Evropské iniciativy EU-MATHS-IN, jejíž vznik byl bezprostředním impulsem k založení odborné skupiny.

Více podrobných informací o minulých i budoucích akcích organizovaných ČMS lze najít na internetových stránkách <http://cms.jcmf.cz>.

Petr Girg, Jan Kratochvíl, Bohdan Maslowski, Jiří Rákosník